

KAN DÖKMEYEN GERÇEKLEŞEN FETİH

MEKKE'NİN FETHİ

Miladi yeni yıl başlangıcı aynı zamanda Mekke'nin Fethine de tevafuk etmektedir. İslam tarihinin en önemli olaylarından biri olan Mekke'nin Fethi, bizim için müthiş bir ders ve çok büyük bir ibret vesikasıdır.

Kan dökmeden gerçekleşen bu fetih, bir avuç Allaha inanmış adamın zorla çıkarıldıkları vatanlarına, bir gün zaferle geri dönüşlerinin ibret dolu hikâyesidir... Onlar az iken çoğalmışlar, zayıf iken güçlenmişler ve on binlik muazzam bir orduyla yola çıkıp tarihe altın harflerle bir kahramanlık destanı yazmışlardır... Mekke'nin Fethi'ni üç kelimeyle şöyle özetleyebiliriz:

Sabır Sebat ve Zafer!!!

Fetih denince akla ilk olarak savaşlar gelir. Vurmak, öldürmek ve kan gelir. Oysa Mekke'nin Fethi akla gelen o tanıma pek uymaz. Zira Efendimizin (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) uyguladığı müthiş strateji ve muazzam taktikler sayesinde, düşman çaresiz bir şekilde teslim olmak zorunda kalmış ve bu fetih kansız bir şekilde gerçekleşmiştir.

Bu vesileyle tarihi seyir içerisinde, belli başlı konular çerçevesinde kısaca Mekke'nin Fethi'ni anlatmaya gayret edelim. Tabi bu fethin mahiyetini daha iyi kavrayabilmek için bunun mukaddimesini, hangi olayların nasıl ve ne şekilde cereyan ettiğini hatırlamakta fayda olacağından, olayı en başından ele alarak kısaca toparlamaya çalışalım.

Mekke'de imanla yaşamak imkânsız hale gelmişti

Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Mekke'de çok itibarlı ve saygın bir kimseydi. Daha gençlik yıllarından itibaren doğruluğu ve dürüstlüğü ile nam yapmış, herkes tarafından "Muhammedü'l-Emin" lakabıyla anılmaya başlanmıştı. Herkesin dost olmak istediği, hayranlık duyduğu Hz. Muhammed (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), ne zaman ki Allah tarafından elçi olarak gönderilip kavmini putlara tapmaktan vazgeçmeye ve bir olan Allah'a iman etmeye davet edince işler değişti.

Cahiliye adetlerini terk etmek, yanlış da olsa atalarının dinini bırakmak onlara zor geldi. Özellikle halka hükmeden, zayıf ve güçsüzleri sömüren, menfaat çarklarının bozulmasını istemeyen bazı ileri gelenler, Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) bu davetine şiddetle karşı çıktılar.

Ve Mekke müşrikleri iman edenlere düşman olup ellerinden gelen her türlü zulüm, baskı ve işkenceyi yaptılar. Müşriklerin gözü öylesine döndü, inkâr hususundaki inat ve ısrarları öyle

bir raddeye vardı ki, Efendimiz 'in (Sallallahü aleyhi ve Sellem) hayatına dahi kastederek Onu öldürme planları yapmaya başladılar.

Müminlere karşı yapılan zulüm ve işkence had safhaya varınca, artık Mekke'de imanla yaşamak imkânsız hale geldi. Bunun üzerine Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve Ona inanan bir avuç insan, öz vatanlarını terk edip Beytullah'tan ayrılmak ve hicret etmek zorunda kaldılar. Allah için, İslamî rahat yaşayabilmek için birer ikişer, gizli saklı olarak hicret etmeye başladılar.

Gemiye en son kaptan terk eder

Mekke'de pek mümin kalmamıştı. Efendimiz 'de (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Hicret emri için Mevla'dan haber bekliyordu. İşte müşrikler Efendimizi (Sallallahü aleyhi ve Sellem) öldürme planları yaptıkları sırada Mevla Teâlâ hicret için emir buyurdu. Efendimiz, (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Hz. Ebu Bekir ile birlikte gizlice Mekke'den ayrılmış Sevr mağarasında bir müddet kaldıktan sonra, Medine'nin yolunu tutmuşlardı. Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Mekke'den ayrılırken Hazvete Çarşısı'na geldiklerinde, dönüp son kez çok sevdiği Mekke'ye bakınca çok duygulandı ve buyurdu ki:

- Ey Ümmü'l -Kura, Şehirlerin anası olan Mekke! Eğer müminlere zulmedilmeseydi, vatanımdan ayrılmak zorunda bırakılmasaydım, buraları terk eder miydim!..." O sırada Mevla Teâlâ'dan vahiy geldi: "Sana Kur'an'ı farz kılan Allah, elbette Seni dönülecek yere döndürecektir." (Kasas süresi: 85) Henüz Mekke'den ayrılmadan Mevla Teâlâ, tekrar döneceğinin müjdesini vermişti. Evet, Allah'ın va'di vardı ve bir gün mutlaka vatanına dönecekti. Ama bu arada kim bilir ne olaylar yaşanacaktı?.. Zira zaferler, fetihler kolay kazanılmıyordu. Birçok meşakkatlere ve sıkıntılara göğüs germek ve sabretmek gerekiyordu. Boşuna mı "Men sabere zafer" denilmişti.

Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Rüyası

O günden sonra tam altı yıl geçmişti. Mekke ve Kâbe adeta gözlerinde tütüyordu... Bu müddet içerisinde bir kere bile çok sevdikleri Beytullahı ne görebilmişler, ne de tavaf edebilmişlerdi. Çünkü müşriklerle hep harp ve savaş halinde idiler. Onlar böylesine kin, nefret ve düşmanlık içindeyken, nasıl Mekke'ye gidip Kabeyi tavaf edeceklerdi?.. Zaten Müşrikler Peygamber Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve Ashabını Mekke'ye girmekten ve Mescid-i Haram'ı ziyaretten men etmişlerdi. Öylesine kin ve nefret duyuyorlardı ki, ellerinden gelse bir kaşık suda boğarlardı. Ama bu durum hep böyle gidecek değildi ya, elbet Allah-u tela bir çıkış kapısı ihsan edecek ve onların bu özlem ve hasretlerini giderecekti.

İşte böyle bir ahval içinde altı sene kadar geçmişti ki, Efendimiz Aleyhissalatü vesselam bir gece müthiş bir rüya gördü:

"Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve Ashabından kimileri saçlarını kısaltmış, kimisi tamamen tıraş etmiş olarak emniyet içerisinde Kabeyi ziyaret ediyorlardı."

Rüya peygamberlere gelen vahiy yollarından biri olması hasebiyle, Mevla Teâlâ emniyet içerisinde Kabeyi tavaf edeceklerini bu rüya ile Efendimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve ashabına müjdeliyordu. Nitekim âyet-i kerimede şöyle buyruluyor:

"Andolsun ki: Allah-u Tela, Resulünün gördüğü rüyasının hak ve gerçek olduğunu tasdik etti. İnşaAllah hepiniz emniyet içinde kiminiz başlarınızı kazıtarak, kiminiz de saçlarınızı kısaltarak Mescid Haram'a korkusuzca mutlaka gireceksiniz." (Fetih: 27)

Umre Hazırlığı

Hicretin altıncı yılında görülen bu rüya ashabı kirama gerçekten büyük bir müjde oldu ve çok sevindiler. Tabi hemen o yıl Mekke'ye gireceklerini ümit ettiler. Bunun üzerine Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Umre hazırlığına başladı ve ashabı kirama da hazırlanmaları için haber verdi. Onlar da bir an önce yola çıkmak üzere hazırlıklara başladılar.

Zilkade Ayı'nın başında Umre için yola çıktılar. Müslümanların sayısı bin dört yüz civarındaydı. Umre için yetmiş kadar deve hazırlamışlardı, beraberlerinde bu kurbanlık develeri de aldılar. Niyetleri yalnızca Kabeyi tavaf ve ziyaret olduğu için buna delil olarak da yanlarında sadece yolcu silahı kabul edilen kılıçları vardı. Bunun dışında yanlarına hiçbir silah almadılar.

Medine çevresindeki bedevi kabilelerden bazıları ise, mallarını ve çocuklarını bahane edip sefere katılmaktan kaçındılar. Çünkü korkuyorlar ve:

- Bedirde öldürülmüş olan adamları için öç almaya and içmiş bir kavmin üzerine gidiyorlar. Bu seferden hiçbiri sağ dönemez, diyorlardı.

Aslında Hz. Ömer ve Sa'd b. Ubade (Radıyallahü anhüma)' da endişeliydiler. Zulhuleyfe' ye geldikleri zaman Efendimize bu endişelerini ilettiler:

- Ya Resülellah! Seninle harp halinde bulunan bir kavmin üzerine silahsız olarak mı gireceksin? Gerektiğinde onlarla çarpışmak üzere silahlarımızı da alsak! Dediler.

Bunun üzerine Efendimiz:

- Ben umreye niyetlenmişken silah taşımak istemem, buyurdu. Peygamberimiz Zulhuleyfe'de öğle namazını kıldı ve orada ihrama girdi. İki rekat namaz kıldı. Kibleye döndü ve telbiye getirdi. Müslümanlar da orada ihrama girdiler. Burada ihrama girememiş olanlar ise Cuhfe'de ihrama girdiler. Tabi bu arada Kureyş müşrikleri tarifi imkansız bir kin ve düşmanlık içindeydiler. Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Mekke'ye gelmekte olduğunu haber alınca, rey sahibi olanlar toplanıp durumu aralarında konuştular. "Müslümanları kesinlikle

Mekke'ye sokmamak ve sulh isteseler dahi kabul etmeyip, gerekirse çarpışmak" hususunda kesin bir karar aldılar. Ve hemen iki yüz kişilik bir süvari birliğini, başlarında Halid b. Velid olduğu halde üzerlerine gönderdiler. Peygamber Efendimiz de Mekke'de neler olup bittiğini öğrenmek için Büsr b. Süfyanı çağırıp gözcü olarak gönderdi. O da gidip Mekke'de bütün olan biteni gözledi, yapılan konuşmaları dinleyip alınan kararları da öğrendikten sonra geri döndü ve Peygamberimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) bunları haber verdi ve özetle dedi ki:

- Onlar, Seni Mekke'ye sokmamaya and içmişler... Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellern)' in niyeti savaşmak değil, Allahın Beyti'ni ziyaret etmektir. Müşriklerle karşılaşmak istemediği için gidiş yolunu değiştirip sapa olan ve onların gelme ihtimali olmayan yolları kullandı. Gözcü olarak gelen Kureyş süvarileri ise, ashabi kiramın ne tarafa gittiklerinden haberleri bile olmadı. Ancak uzaktan havaya kalkan toz bulutunu görünce, bunu Kureyş'e bildirdiler.

Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) devesinin çökmesi

Peygamber Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ashabıyla sarp bir yoldan Hudeybiye'ye kadar ilerlediler. Mekke Haremi hududundaki "Seniyetü'l-Mürar" mevkiine gelince Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) devesi Kasva olduğu yere çöktü ve bir türlü ilerlemedi. Bu tepeden aşağı inildiğinde Kureyşin ordu kurduğu yere varılıyordu. Tabi ashabi kiram deveyi yerinden kaldırıp yürütmeye çalıştı, fakat ne kadar uğraşılsa da deveyi yerinden kaldıramadılar. Bunun üzerine ashabdan bazıları; "Kasva inat etti" dediklerinde, Efendimiz:

- Hayır Kasva'nın böyle inatlık bir huyu yoktur. Ancak vaktiyle fili durdurup gitmesine mani olan, şimdi de Kasva'yı durdurdu, buyurdu. Demek ki Mevla Teâlâ ilerlemelerini istemiyordu. Zira ilerlemeye devam edip Mekke'ye zorla girilseydi mutlaka çarpışmalar olacak, kanlar dökülecek ve Haremi şerifin hürmetine riayetsizlik olacaktı. Üstelik Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve ashabi hem sayıca az, hem de ağır silahları yoktu. Ayrıca Mekke'de İslamiyet'i kabul ettiklerini gizli tutan kadın erkek birçok müslüman vardı. Bunlardan bir kısmı bilinmeden öldürülebilirdi. İşte bu gibi hikmetlere bina en vaktiyle Ebrehe'nin Filini çöktürüp Kâbe üzerine yürütmeyen Allah (Celle celalühü), bu gün de Kasva'yı çöktürüp Mekke'ye girmelerine mani olmuştu. Bunun üzerine Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem), Mekke haremine tazim etmeyi gerektirecek ne tür bir teklif gelirse gelsin kabul edeceğine dair yemin etti. Sonra devesi Kasva'yı kalkması için sevkedince, deve sıçrayıp kalktı ama ileri doğru gitmedi de, Hudeybiye'de kuyuların bulunduğu bölgeye doğru geldi ve orada çöktü. Böylece ashabi kiram bu bölgede konakladılar. Hudeybiye'nin bir kısmı Harem bölgesi içinde, bir kısmı ise dışında kalır. Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) çadırı da Hudeybiye'de Mekke Haremının dışında kalan bir yerde kuruldu. Fakat Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) bütün namazlarını Mekke Haremi sınırları içinde kalan yerde kılıyordu. Bu arada Mekke'ye haber gönderildi, iki taraf arasında elçiler gitti geldi. Fakat müşrikler kesinlikle yumuşamıyorlardı, adeta kaplan postu giymişler Efendimizi (Sallallahü aleyhi ve

Sellem) ve ashabını Mekke'ye sokmamaya and içmişlerdi. Kabe ile aralarına engel gibi dikildiler. Hatta öyle ki, Efendimizin bir elçisinin devesini bile kestiler. Neredeyse elçiyi de öldüreceklerdi ki, birisi ona sahip çıkınca ancak o zaman ölümden kurtulabildi. Aslında bir elçinin devesinin kesilmesi çok büyük bir hakaretti... Tâif Reislerinden Urve, müşrikler adına elçi olarak geldi ve Hudeybiye' de Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) huzuruna çıktı; "Kureyşin kuvvet takviyesi yaptığını ve onları Mekke'ye sokmama kararı aldıklarını" anlattı.

Efendimizde (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ona; "niyetlerinin harp olmadığını yalnızca Kâbeyi ziyaret etmek olduğunu" söyledi. Müşriklerin elçisi Urve bunu açıkça görüyordu. Zira yanlarında hiç harp silahları yoktu. Kabeyi ziyaret ettikten sonra kesmek için kurbanlık hayvanlarını da getirmişlerdi. Üstelik üzerlerinde de ihram elbiseleri vardı. Tabi Urve bu arada ashabi kiramı göz ucuyla takip ediyordu. Onların Efendimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) olan saygılarını, hürmetlerini, aşırı muhabbetlerini görünce de şaşırıyordu. Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ashabına bir iş teklif edecek olsa, hepsi birden koşuyordu. Abdeste alacak olsa, suyunu dökmek için birbirleriyle adeta yarışıyorlardı. Onun huzurunda sesini kısıyorlar, saygılarından dolayı yüzüne dikkatle bile bakamıyorlardı... Nitekim Urve bu gördüklerinin ve duyduklarının tesiriyle oradan ayrıldı. Kureyş halkının yanına dönünce barışı telkin eden ifadeler kullanmaya çalıştı ve dedi ki:

- Ben şimdiye kadar Rum Kayseri' nin, İran Kisrası' nın, Habeş Necaşisi'nin divanlarına elçi olarak çıktım. Nice hükümdarlarla karşılaştım. Allah'a yemin ederim ki bunlardan hiç birinin kavminde, Muhammed'in (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ashabının Ona yaptıkları hürmet, itaat ve itibarı görmedim. Muhammedin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ashabi Onun etrafında pervane gibi dönüyorlar. Her emrini süratle yerine getiriyorlar. Bu hususta adeta birbiriyle yarışıyorlar. Dolayısıyla anladım ki, onlar her hâlükârda Muhammed' (Sallallahü aleyhi ve Sellem) e bağlı kalacaklar ve Ona zarar gelmemesi için her türlü fedakârlığa katlanacaklar. Bundan hiç şüphemiz olmasın.

Hal böyle olunca siz inadı bırakın ve Onun sulh teklifini kabul edin. Bırakın Beytullah'ı ziyaret etsinler ve kurbanlarını kesip dönsünler!..

Kureyş müşrikler, Urve' nin bu sözlerine çok tepki gösterdiler.

- Sus ey Urve! Sen oraya bizim elçimiz olarak gittin, fakat onların elçisi gibi konuşuyorsun. Şayet bunu senden başkası söylemiş olsaydı onu rezil rüsvay ederdik!.. Tâif'in reislerinden olan Urve, Kureyşlilerin bu inatçı tutumuna çok içerledi ve:

- Öyle görüyorum ki, sizi felaketler bekliyor! dedi ve adamlarını da toplayarak oradan ayrılıp memleketi Taif 'e gitti. Müşrikler böylesine anlamsız bir düşmanlıkla hareket ederlerken, onların elçilerinden bile insafa gelenler oldu ve Resülüllah'ın (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Mekke'ye girmesine engel olmanın çok yanlış olduğunu söylediler. Çünkü onların savaşa değil, Beytullah'ı ziyarete geldikleri açıkça belliydi. O halde, birçok yabancı kabileler çok

uzaklardan gelip Beytullah'ı rahat rahat ziyaret edebiliyorken, Hz. Muhammed (Sallallahü aleyhi ve Sellem) ve ashabı kendi yurtları olan Mekke'ye girip Allah'ın evini niçin ziyaret etmesinlerdi?...

Hz. Osman elçi olarak gidiyor

Efendimiz tekrar bir elçi gönderecekti. Mekke'de taraftarı ve akrabaları çok olan Hz. Osman'ı göndermeye karar verdi. Böylece orada Ona sahip çıkarlar ve zarar görmezdi. Düşünüldüğü gibi de oldu Hz. Osman Mekke'ye girince oradaki akrabaları O'na sahip çıktı ve korumaya aldılar. Resülüllah'ın (Sallallahü aleyhi ve Sellem) elçisi Hz. Osman onlara şöyle dedi:

- Resülüllah (Sallallahü aleyhi ve Sellem) beni size gönderdi. Sizi Allah'a ve İslama davet ediyor. Hepiniz İslam dinine giriniz. Şüphe yok ki Allah dinini yayacak Peygamberini aziz kılacaktır. Bu hususta Ona karşı koyan siz olmayın, başkaları olsun! Eğer başkaları Hz. Muhammed'e (Sallallahü aleyhi ve Sellem) karşı koyup galebe çalarsa, zaten istediğiniz budur ve isteğiniz yerine gelmiş olur. Yok, eğer Hz. Muhammed onlara galebe çalarsa, o zaman siz muhayyersiniz. Ya halkın girdiği dine siz de girersiniz, ya da çarpışsınız.

Bundan başka Resülüllah size haber veriyor ki, Kendisi buraya hiç kimseyle çarpışmak için gelmedi ancak Umre yapmak üzere geldi!..

Müşrikler tüm bu söylenenleri reddettiler ve asla kabul etmediler.

- Git arkadaşına söyle, Mekke'ye girmesine müsaade etmeyeceğiz! dediler. Bu arada Hz. Osman Mekke'deki gizli Müslümanlardan birçoğuyla görüştü. Ve onlara:

- Resülüllah size Mekke' nin fethedileceğini müjdeliyor. "Mekke'de imanın gizlenmeyeceği ve açığa vurulacağı günün gölgesi üzerinize düşmüştür" buyuruyor, diyerek onları müjdeledi. Hz. Osman der ki: "Mekke'de görüştüğüm mümin bir karı kocaya Resülüllahın müjdesini haber verdiğim zaman sevinçlerinden öyle ağladılar ki, ağlamaktan ölecekler sandım!"

Hz. Osman elçilik vazifesini yerine getirdikten sonra Kureyş müşriklerinin büyükleri Hz. Osman'a güya lütufta bulundular ve:

- Şayet Beytullahı tavaf etmek istiyorsan edebilirsin! Diye izin verdiler. İşte bu sırada Hudeybiye'de sahabe-i kiram Efendimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) şöyle diyordu:

- Hz. Osman'a ne mutlu! Şimdi O, belki de Kabe'yi tavaf ediyordur. Bunun üzerine Efendimiz buyurdu ki.

- Benim bildiğim Osman Biz olmadan Kâbe'yi asla tavaf etmez!.. O sırada Hz. Osman da müşriklere aynı şeyi söylüyordu.

- Vallahi (burada bir sene kalacak olsam) Rasülullah olmadan asala tavaf etmeyeceğim. Bu sözlere çok kızan müşrikler Hz. Osman'ı hapsedtiler.

Hz. Osman'ın şehâdet haberi

Hz. Osman'ın hapsedilmesi haberi, Hudeybiye'ye "Hz. Osman'ı şehit ettiler" şeklinde geldi. Çok ağır bir haberdi bu, inanılacak gibi değildi. Zira "elçiye zeval olmaz" dı. Üstelik bu elçi Hz. Osman'dı.

Gelen bu haber Efendimiz'i (Sallallahü aleyhi ve Sellem) çok gazaplandırdı, ashabı kiram adeta galeyana geldi. Derhal bütün sahabe toplandılar ve Efendimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) biat ettiler. Bu biatın ismi Rıdvan Biatı'dır. Böyle denilmesinin sebebi de Allahu Teâlâ bu biatı yapan Müslümanlardan razı ve hoşnud olduğunu açıkladığından ileri gelmiştir. Nitekim Kur' an' ı kerim' de:

"And olsun ki ağacın altında biat ettiklerinde müminlerden Allah razı oldu." (Fetih: 18) buyrulmuştur. Rıdvan Biatı, Hudeybiye'de yeşil bir Semüre Ağacı'nın altında yapılmıştır. Bu ağaç bodur bir ağaçtır. Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) Hudeybiye'de bulunduğu müddetçe gölgelenmek için onun altında otururdu ve otururken dalları Peygamberimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) sırtına dokunurdu.

İşte Efendimiz (Sallallahü aleyhi ve Sellem) bu ağacın altına oturdu ve bütün sahabe gelip "kanlarının son damlasına kadar savaşacaklarına ya da mutlaka lehlerinde anlaşacaklarına" dair biat ettiler. Mevla Teâlâ Fetih süresinde: "Muhakkak Seninle biat edenler ancak Allah ile biat etmişlerdir. Allah'ın (Kudret) eli onların ellerinin üzerindedir." (Fetih: 10) Buyurarak, sahabenin yaptığı bu biatı haber vermiştir. Tabi Müslümanların Efendimize (Sallallahü aleyhi ve Sellem) biat etmek için üşüşükleri ve çarpışmak için harıl harıl hazırlık yaptıkları sırada, neler olup bittiğini öğrenmek için Hudeybiye'ye kadar gelen Kureyş casusları, bu durumu gözleriyle görünce korktular ve derhal dönüp gördükleri şeyleri Kureyş müşriklerine anlattılar. Mekke bu haberi alınca çok korktu ve derhal Hz. Osman'ı serbest bıraktılar. Başlarına gelecek felaket ve zararı önlemek içinde bir an önce anlaşma yapmaya gayret ettiler. Hz. Osman serbest kalınca doğru Efendimizin (Sallallahü aleyhi ve Sellem) bulunduğu yere geldi. İşte o zaman anlaşıldı ki Hz. Osman'ın şehadet haberi yalanmış. Fakat ok yaydan çıkmıştı bir kere. Karar verilmiş, biatlar yapılmıştı. Buradan mutlaka bir sonuç almadan dönmeyeceklerdi...

(Şubat Sayısı'nda - DEVAM EDECEK)

